

Opis geostanowiska

Grzegorz Gil

Informacje ogólne (weryfikacja)

Numer obiektu	201 i 204		
Nazwa obiektu (oficjalna, obiegowa lub nadana)	Kościół św. Marcina z Tours w Piławie Górnej i krzyż pokutny		
Współrzędne geograficzne (WGS 84)	Długość: 16°45'2.1"	Szerokość: 50°41'2.8"	
Miejscowość, osiedle, ulica	Piława Górna, Centrum, ul. Henryka Sienkiewicza 30		
Opis lokalizacji i dostępności	Kompleks bezpośrednio przy ulicy, wejście do wnętrza Kościoła w porze nabożeństw lub za zgodą parafii		
Długość	46 m		
Szerokość	33 m		
Wysokość	15 m		
Powierzchnia	1317 m ²		

Charakterystyka geologiczna geostanowiska

Wiek geologiczny	Migmatyt - neoproterozoik?-kambr?; granodioryt - karbon; marmur - dewon?; paskowiec - kreda
Litologia	Migmatyt, granodioryt, marmur, piaskowiec, głązy narzutowe (głównie granit)
Forma występowania skał	Kamienne detale architektoniczne i rzeźby oraz kamienny bruk
Geneza i ogólny kontekst geologiczny	Do budowy Kościoła wykorzystano migmatyt z Piławy Górnej i głązy narzutowe (wmurowane w ściany); do wykonania schodów, bruku, dekoracji, płaskorzeźb i pomników wykorzystano natomiast granodioryt z Kośmina, marmur śląski i piaskowiec dolnośląski
Opis geologiczny (popularnonaukowy)	W mur wbudowane są szare migmatyty z Piławy Górnej, których wiek ocenia się na przedział neoproterozoik-kambr, które zawierają głównie takie minerały jak kwarc, skalenie, biotyt, muskowitz, granat i syllimanit; wmurowane są również różnorodne głązy narzutowe, naniesione przez lodowiec z terenu Skandynawii w plejstocenie - głównie granity. Skały te są widoczne na nieotynkowanych fragmentach murów. Schody i bruk wykonane są z szarego, porfirowatego (różnoziarnistego) granodiorytu z Kośmina wieku karbońskiego, złożonego z minerałów takich jak kwarc, skalenie, biotyt i amfibol. Granodioryt zawiera duże kryształy (fenokryształy) skaleni barwy białej i kremowej, osiągające do 2-4 cm wielkości. Bruk przed budynkiem zawiera również inne rodzaje granitów. Natomiast płaskorzeźby, tablica pamiątkowa i krzyż pokutny wykonane są z żółtego, średnioziarnistego, kwarcowego piaskowca dolnośląskiego, wieku kredowego. Inna tablica wykonana jest z szarego marmuru śląskiego, prawdopodobnie wieku dewońskiego, złożonego głównie z minerału kalcytu. Krzyż upamiętniający Misje posadowiony jest na czerwonym, granitowym głązie narzutowym, złożonym głównie z kwarcu i skaleni, który został przetransportowany ze Skandynawii przez lodowiec w czasie plejstocenu.
Historia badań naukowych	Historia Kościoła sięga XV w., krzyż pokutny pochodzi z XVII w.; brak szczegółowych badań geologicznych
Bibliografia (format Lithos)	Pietranik, A., Storey, C., Kierczak, J., 2013. The Niemcza diorites and monodiorites (Sudetes, SW Poland): A record of changing geotectonic setting at ca. 340 Ma. Geological Quarterly 57, 325-334. Wielu autorów, 2014. Polska niezwykła, województwo dolnośląskie. Demart, Warszawa.
Uwagi	Na uwagę zasługuje kunszt wykonania tablic i innych detali architektonicznych

<p>Streszczenie językiem nietechnicznym (do zamieszczenia na stronie internetowej, dostęp również z telefonów komórkowych)</p>	<p>Historia Kościoła sięga XV w., w kolejnych wiekach był wielokrotnie przebudowywany. Krzyż pokutny pochodzi z XVII w; do budowy murów Kościoła wykorzystano migmatyt z Piławy Górnej (zawiera minerały takie jak kwarc, skalenie, biotyt, muskowił, granat i syllibanit) i polodowcowe głazy narzutowe. Schody i bruk przed budynkiem wykonano z porfirowatego granodiorytu z Kośmina, złożonego z minerałów takich jak kwarc, skalenie, biotyt i amfibol. Płaskorzeźby, tablica pamiątkowa i krzyż pokutny wykonane są ze średnioziarnistego piaskowca dolnośląskiego, złożonego niemal wyłącznie z kwarcu. Inna tablica na ścianie Kościoła wykonana jest z marmuru śląskiego, składającego się z kalcytu. Natomiast krzyż upamiętniający Misje posadowiono na dużym, polodowcowym gładzie narzutowym.</p>
--	--

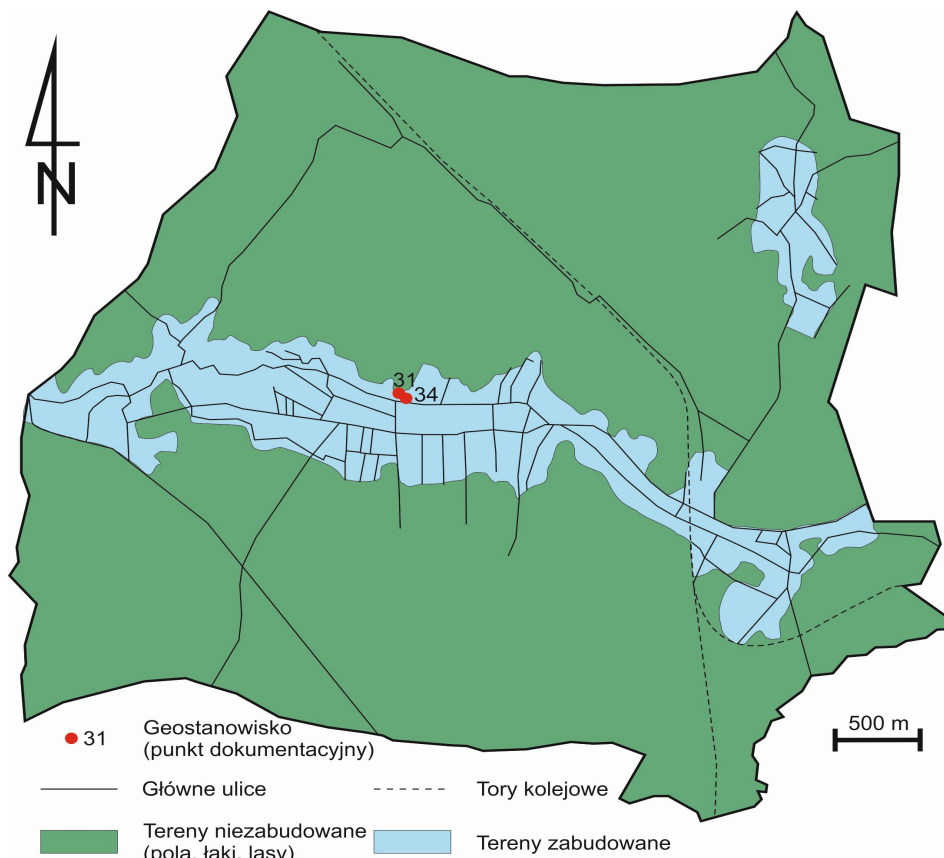
Wykorzystanie obiektu

<p>Wykorzystanie obiektu do celów edukacyjnych (czego można nauczyć na tym geostanowisku, m.in. procesy, zjawiska, skały i minerały, również zagadnienia z ekologii)</p>	<p>Geostanowisko zawiera przegląd skał występujących w Piławie Górnej i okolicach (nieotynkowane fragmenty murów Kościoła, schody i bruk) oraz przykłady cenionych kamieni rzeźbiarskich ze Śląska; petrografia skał magmowych - granodioryt; ultrametamorfizm i topienie skał - migmatyt; petrografia skał metamorficznych - marmur; petrografia skał osadowych - piaskowiec; procesy związane z wędrówką lodowca - głazy narzutowe</p>
<p>Zagrożenia dla bezpieczeństwa osób odwiedzających geostanowisko</p>	<p>Brak zagrożeń (obiekt bezpieczny); warto jedynie pamiętać, że wejście do wnętrza Kościoła możliwe jest w godzinach nabożeństw, a o innych porach za zgodą parafii</p>
<p>Infrastruktura turystyczna w okolicy geostanowiska</p>	<p>W pobliżu przebiega czarny szlak turystyczny, w odległości kilkuset m znajduje się baza noclegowa w Hotelu KS Piławianka</p>
<p>Wykorzystanie i zastosowanie skały oraz związane z nią aspekty kulturowe i historyczne</p>	<p>Obiekt jest dobrym przykładem dawnego budownictwa kamiennego - miejscowy migmatyt i głazy narzutowe wbudowane w ścianę Kościoła; przykład wykorzystania skały do wykonania krzyża pokutnego; przykład zastosowania dużego gładu narzutowego jako cokołu krzyża</p>

Weryfikacja inwentaryzacji

<p>Ekspozycja</p>	<p>Dobrze wyeksponowane</p>	<p>x</p>	<p>Wymagające przygotowania</p>
<p>Ocena atrakcyjności turystycznej</p>	<p>Dostępność [1-5]</p>		<p>5</p>
	<p>Stopień zachowania [1-5]</p>		<p>5</p>
	<p>Wartości pozageologiczne [0-2]</p>		<p>2</p>
<p>Ocena atrakcyjności dydaktycznej [2-10]</p>	<p>10</p>		
<p>Ocena atrakcyjności naukowej [2-10]</p>	<p>4</p>		

Dokumentacja graficzna

Załącznik 4A. Mapa przedstawiająca lokalizację połączonych geostanowisk nr 201 (31) i 204 (34).

Załącznik 4B. Geostanowisko nr 201 - Kościół parafialny; schody i bruk z granodiorytu z Koźmina.

Załącznik 4C. Geostanowisko nr 201 - Kościół parafialny; tablica z marmuru śląskiego na nieotynkowanym fragmencie muru, w który wbudowane zostały bloczki migmatytu z Piławy Górnej oraz polodowcowe glazy narzutowe.

Załącznik 4D. Geostanowisko nr 201 - Kościół parafialny św. Marcina z Tours; tablica i płaskorzeźba z piaskowca dolnośląskiego; schody i bruk z granodiorytu z Koźmina.

Załącznik 4E. Geostanowisko nr 201 - Pomnik z różnych granitoidów, przed kościołem parafialnym.

Załącznik 4F. Geostanowisko nr 204 - piaskowcowy krzyż pokutny z XVII w.